

Meersweg (Menen, West-Vlaanderen)

Projectcode: 2017A185

Januari – Februari 2017

ARCHEOLOGIENOTA

BUREAUONDERZOEK (FASE 0)

DEEL 2: PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

Colofon

Ruben Willaert bvba
Ten Briele 14 bus 15
8200 Sint-Michiels-Brugge

Auteur: Wouter Van Goidsenhoven
Wetenschappelijke begeleiding: Dieter Demey

Het eventuele nummer van het wettelijk depot of het buitenlandse equivalent hiervan: /
De naam en het erkenningsnummer van de erkende archeoloog:
Janiek De Gryse, OE/ERK/Archeoloog/2015/00043

© Ruben Willaert bvba, Sint-Michiels-Brugge, 2017

Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Ruben Willaert bvba.

Ruben Willaert bvba aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

INHOUDSTAFEL

Deel 2: Programma van maatregelen	4
2.1 Administratieve gegevens	4
2.2 Synthese	5
2.3 Gemotiveerd advies	7
2.3.1 Volledigheid van het gevoerde onderzoek	7
2.3.2 De aanwezigheid van een archeologische site	9
2.3.3 De waardering van de archeologische site	9
2.3.4 De impactbepaling.....	9
2.3.5 De bepaling van de maatregelen.....	9
2.4 Programma van Maatregelen.....	9
2.4.1 Aanleiding van het vooronderzoek	9
2.4.2 Bepalen van de onderzoeksstrategie	9
2.4.3 Vraagstelling en onderzoeksdoelen.....	10
2.4.4 De resultaten van het vooronderzoek zonder ingreep in de bodem	11
2.4.5 Onderzoeksstrategie en –methode.....	11
2.4.6 Onderzoekstechnieken.....	13
2.4.7 Eventuele afwijkingen van de CGP	14
2.4.8 Noodzakelijke competenties van de uitvoerders	14
2.4.9 Raming inzake tijd en kosten.....	15
2.4.9.1 <i>Schatting tijd:</i>	15
2.4.9.2 <i>Schatting kosten:</i>	15
2.4.10 Vondsten.....	15
2.5 Conclusie.....	15
Deel 3: Bibliografie.....	16

FIGURENLIJST (2017A185)

Figuur 1: Projectgebied weergegeven op de GRB-basiskaart met aanduiding van de kadasternummers (Bron: Geopunt).....	5
Figuur 2: huidige toestand van het terrein.....	6
Figuur 3: Onderzoeksgebied weergegeven op de GRB basiskaart (bron: Geopunt).....	12
Figuur 4: Voorstel voor proefsleuven weergegeven op de GRB basiskaart (bron: Geopunt).....	13

TABELLENLIJST (2017A185)

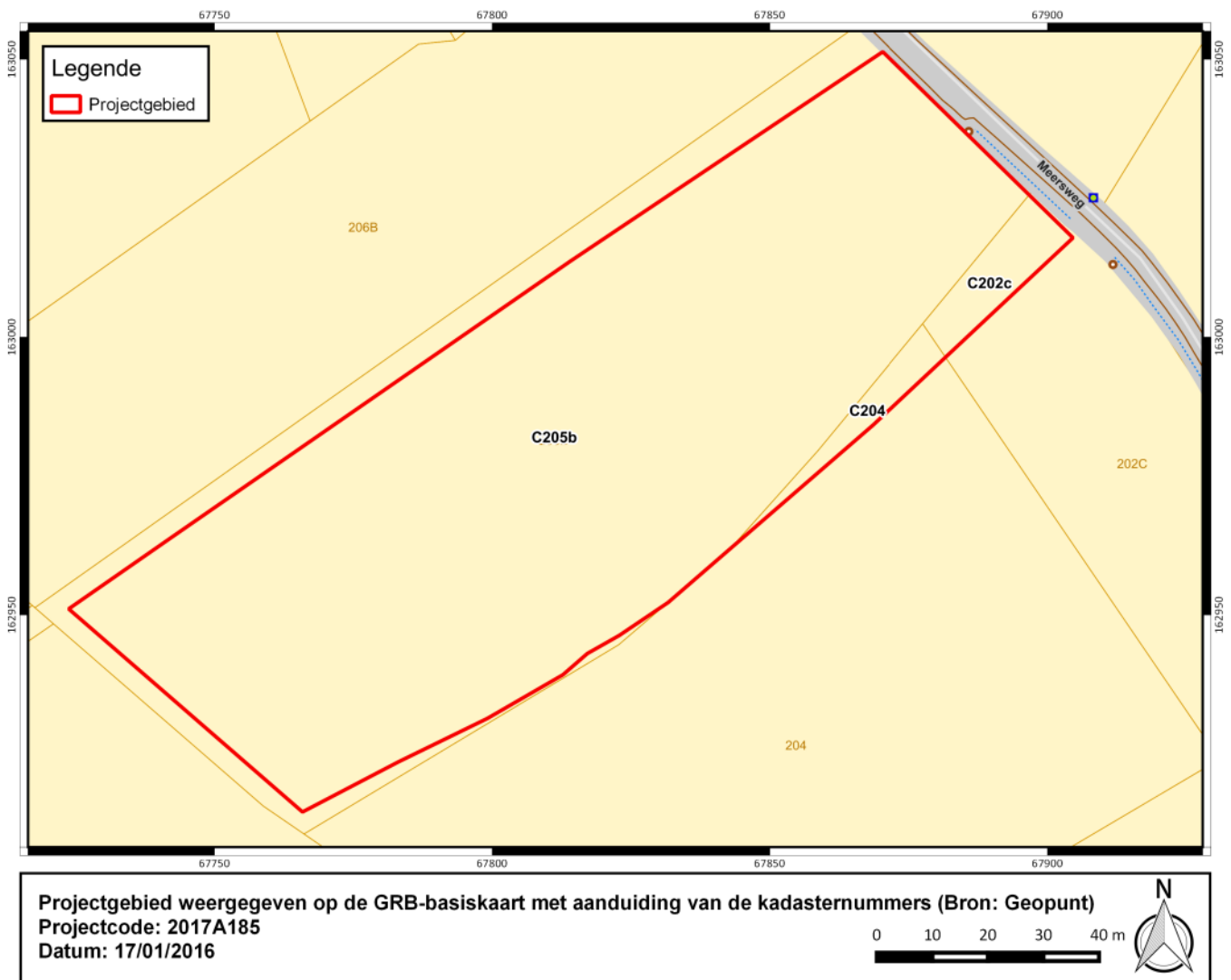
Tabel 1: Administratieve gegevens: De administratieve gegevens identificeren de actoren die betrokken zijn bij het vooronderzoek en de locatie van het vooronderzoek.	4
--	---

Deel 2: Programma van maatregelen

2.1 Administratieve gegevens

Tabel 1: Administratieve gegevens: De administratieve gegevens identificeren de actoren die betrokken zijn bij het vooronderzoek en de locatie van het vooronderzoek.

a) De naam en het adres of maatschappelijke zetel van de initiatiefnemer	Global Estate Group Kappellestraat 117 8020 Oostkamp	
b) Het erkenningsnummer van de erkende archeoloog	OE/ERK/Archeoloog/2015/00043	
c) De naam en het adres of maatschappelijke zetel van de erkende archeoloog	Janiek De Gryse Ten Briele 14 bus 15 8200 Sint-Michiels-Brugge	
d) De locatie van het vooronderzoek met vermelding van:	Provincie	West-Vlaanderen
	Gemeente	Menen
	Deelgemeente	Aalbeke
	Postcode	8930
	Adres	Meersweg 8930 Menen
	Toponiem	Meersweg
	Bounding box (Lambertcoördinaten)	X _{min} = 67716 Y _{min} = 162908 X _{max} = 67927 Y _{max} = 163055
e) Het kadasterperceel met vermelding van gemeente, afdeling, sectie, perceelsnummer of -nummers en kaartje	Menen, Afdeling 5, Sectie C, deel van 205b, 204, 202c	

Figuur 1: Projectgebied weergegeven op de GRB-basiskaart met aanduiding van de kadastrumnummers (Bron: Geopunt)

2.2 Synthese

Global Estate Solutions plant de aanleg van een bufferbekken/blusvijver te Menen, aan de Meersweg. Het plangebied is ca. 0,95ha groot en ligt momenteel braak, het maakt deel uit van het bedrijventerrein LAR-Zuid. De ontgraving in functie van het bufferbekken varieert tussen een egalisatie van 37cm tot maximaal 6m onder het maaiveld. In het westen en zuiden wordt een strook niet uitgegraven, deze is echter wel bedreigd door betreding. Het terrein is reeds oppervlakkig geroerd door de betreding met zwaar materiaal en gedeeltelijk in gebruik als stockage voor teelaarde.

Figuur 2: huidige toestand van het terrein

Landschappelijk gezien is het plangebied gelegen op de overgang tussen de Zuidwest-Vlaamse heuvelruggen in het zuiden en de alluviale vlakte van de Leie in het noorden. Het projectgebied zelf is op de noordoostflank van een uitloper van de zuidelijke heuvelrug. Deze uitloper is gelegen tussen de Rekkembeek in het noordoosten en de Bourbonbeek in het zuidwesten. De Quartairgeologische kaart geeft een profielopbouw weer uit eolische afzettingen van het laat-Pleistoceen. De bodem bestaat uit leem en varianten. Gelet op de hellingsituatie op en rondom het terrein is het niet verwonderlijk dat een deel van het plangebied gekarteerd staat als een colluviale bodem.

Historisch en cartografische gegevens wijzen op een continu ruraal karakter van het plangebied dat bewaard is tot op heden. Op archeologisch vlak zijn geen waarden gekend op het plangebied zelf. In de ruime omgeving beperken de waarnemingen op de Centraal Archeologische Inventaris zich tot relictten verzameld bij een serie veldprospecties in het kader van een licentiaatsverhandeling eind jaren '80, begin jaren '90. Hierbij werden in hoofdzaak fragmenten aardewerk uit de late middeleeuwen en nieuwe/nieuwste tijd gerecupereerd. Tevens werden enkele artefacten in vuursteen ingezameld.

In het kader van de ontwikkelingen in de omgeving werd in de zomer van 2016 een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd olv D. Demoen¹ net ten zuiden van het plangebied, hierbij werden enkele greppels aangesneden. Er wordt door de auteur een tentatieve datering in de Romeinse periode of middeleeuwen naar voor geschoven.

Gelet op de landschappelijke situatie moet uitgegaan worden van een aanzienlijk archeologisch potentieel. Hoewel de ondergrond bestaat uit eolische afzettingen, waarbij archeologische sporen zich relatief dicht bij de oppervlakte bevinden, moet gezien de hellingssituatie uitgegaan worden de mogelijke aanwezigheid van een pakket colluvium, dit wordt ook aangegeven op de bodemkaart.

Teneinde deze afdekking door afgespoeld materiaal te verifiëren werd een verkennend booronderzoek uitgevoerd. In tegenstelling tot wat de Bodemkaart van Vlaanderen aangeeft werd mogelijk een laag

¹ D.Demoen et al., Archeologische prospectie met ingreep in de bodem Menen – Meersweg (LAR Zuid), BAAC-rapport xx

colluvium waargenomen in de zuidwestelijke sector van het plangebied. Vermoedelijk is er een onnauwkeurigheid geslopen in de kartering van de Bodemkaart.

Gelet op de beduidende trefkans inzake archeologische resten en de aard van de geplande werken moet uitgegaan worden van een integrale bedreiging voor het bodemarchief en is verder onderzoek aangewezen.

2.3 Gemotiveerd advies

2.3.1 Volledigheid van het gevoerde onderzoek

Op basis van de bureaustudie is duidelijk aangetoond dat het archeologisch potentieel van het projectgebied “Menen – LAR Zuid” aanzienlijk is. De geplande ingrepen vormen een acute bedreiging voor het bodemarchief. Het terrein is over de gehele oppervlakte bedreigd door de geplande werken, er kan geen sprake zijn van een in-situ bewaring.

Het desktoponderzoek heeft geen argumenten aangebracht die verdere onderzoeksdaten overbodig maken.

Voor het gehele terrein is verder onderzoek noodzakelijk teneinde een gedegen inschatting te kunnen maken naar de archeologische aanwezigheid en de concrete impact hierop.

In wat volgt wordt beargumenteerd overwogen welke onderzoeksmethode het meest geschikt is dit doel te bereiken, conform artikel 5.2 van de Code van Goede Praktijk:

-gespecialiseerd archivalisch onderzoek: in specifieke gevallen is bijkomend gespecialiseerd bronnenonderzoek noodzakelijk. Deze vorm van verder doorgedreven bureaustudie is vooral aangewezen bij zeer specifieke contexten waar de archeologische/historische waarde niet volledig afgeleid kan worden uit de standaardbronnen die voor de opmaak van een verslag van resultaten worden geraadpleegd. Dit is bijvoorbeeld het geval bij locaties binnen de frontzone van de Eerste Wereldoorlog of in historische stadskernen.

In het geval van “Menen – LAR Zuid” is een bijkomende archiefstudie niet aangewezen. Het reeds uitgevoerde desktoponderzoek wijst op het continue rurale karakter van het plangebied. Verder bronnenonderzoek zou weinig tot geen bijkomende informatie opleveren.

-landschappelijk bodemonderzoek: een landschappelijk booronderzoek kan altijd zinvol zijn indien een complexe bodemkundige situatie en bijgevolg verticale stratigrafie verwacht wordt op basis van het DHM of de Quartairgeologische kaart.

Op het plangebied “Menen – LAR Zuid” is een bijkomend landschappelijk onderzoek aangewezen. De bodemkaart geeft reeds de aanwezigheid van een pakket colluvium aan. Teneinde de aanwezigheid hiervan te evalueren werd reeds een landschappelijk booronderzoek uitgevoerd. Hieruit blijkt dat er inderdaad, op basis van de aanwezigheid van houtskoolpartikels, een mogelijke accumulatiehorizont aanwezig is op het terrein. In tegenstelling tot de verwachting werd deze in hoofdzaak vastgesteld in de zuidwestelijke sector van het plangebied. Vermoedelijk is er een onnauwkeurigheid in de kartering van de bodemkaart geslopen. Het colluviumpakket bevindt zich op een gemiddelde diepte van 70cm tot 150cm. Dit impliceert de aanleg van relatief diepe sleuven in trappen en een aanzienlijk grondverzet.

Bij verder onderzoek is het noodzakelijk deze bodemkundige opbouw in een ruimer kader gedetailleerder te evalueren door middel van ruime profielputten.

-geofysisch onderzoek: geofysische onderzoeksmethoden hebben als doel om zonder ingreep in de bodem grote ondergrondse anomalieën op te sporen. In hoofdzaak betreft het funderingen van kloosters, kastelen en bunkers, maar ook ovens of metaal- en munitieconcentraties kunnen door middel

van deze prospectiemethodes opgespoord worden. Verder kunnen ook grote verschillen in bodemsamenstelling in kaart gebracht worden door middel van weerstandsmetingen.

In het geval van “Menen – LAR Zuid” is de toepassing van deze onderzoeksmethode niet aangewezen. Het betreft een ruraal gebied waar in hoofdzaak restanten verwacht worden van rurale bewoning en gebruik in het verleden. Er zijn op basis van het bureauonderzoek geen redenen om aan te nemen dat er zich grote (bak)stenen of metalen structuren in de ondergrond zouden bevinden.

-verkenkend en waarderend archeologisch booronderzoek: een verkennend archeologisch booronderzoek heeft als doel eventuele steentijdvindplaatsen in kaart te brengen door middel van een extensief boorgrid. In geval van positieve resultaten kan met behulp van een waarderend onderzoek door middel van een intensiever grid overgegaan worden tot de aanleg van proefputten of een opgraving in functie van steentijdsites. Hierbij gaat de aandacht vooral uit naar debitageafval en niet zozeer naar objecten als bv. pijlpunten. Dit betekent echter dat intacte vindplaatsen gezocht moeten worden op landschappelijke locaties waar de bewaringscondities gunstig zijn bijvoorbeeld op de rand van een alluvium, onder plaggendecken of in snel opgevulde depressies.

In het geval van “Menen – LAR Zuid” is een zoektocht naar bewaarde paleolithische of mesolithische vindplaats niet aangewezen. Hoewel hier moet opgelet worden dat een gebrek aan onderzoek niet aanzien wordt als een archeologische realiteit, zijn er geen harde indicaties in de ruime omgeving voor de aanwezigheid van zulke vindplaats op het plangebied. De dichtstbijzijnde vondst die in verband gebracht kan worden met een pré- of protohistorische vindplaats ligt 1km oostwaarts en betreft een contextloze oppervlaktevondst.

Het terrein wordt met zekerheid sinds de 18e eeuw bewerkt, gelet op de kwetsbaarheid van zulke vindplaatsen moet er van uitgegaan worden dat zij grotendeels verploegd en/of verspoeld zijn.

De kans dat een kwetsbare, afgedekte site bewaard gebleven is op het plangebied is zeer klein. Het is bijgevolg dan ook niet zinvol ernaar op zoek te gaan door middel van een verkennend booronderzoek.

-veldkartering: een veldkartering bestaat uit een systematische visuele inspectie van een terrein en het inventariseren van eventuele oppervlaktevondsten. Deze prospectiemethode wordt bij voorkeur aangewend op een terrein dat een regelmatige vorm van oppervlaktebewerking kent. De kartering wordt gewoonlijk uitgevoerd in parallelle raaien met een regelmatige tussenafstand. Soms kan geopteerd worden om in een raster te werken indien een gedetailleerder beeld gewenst is. Op basis van de waarnemingen kunnen eventueel interessante zones afgebakend worden. Afhankelijk van het karakter van het vondstmateriaal kunnen gerichtere keuzes gemaakt worden in de te volgen onderzoeksstrategie op een terrein.

Het uitvoeren van een veldkartering op het terrein te Menen wordt als weinig zinvol beschouwd. Het terrein ligt momenteel braak en is gedeeltelijk ingenomen door grondstockage. Tevens wordt het perceel niet meer bewerkt. Omwille van deze vaststellingen is de zichtbaarheid inzake oppervlaktmateriaal niet van die aard dat er nog wezenlijke resultaten kunnen verwacht worden bij een veldkartering. Een veldkartering zou in dit geval een overbodige kost betekenen.

-proefsleuven: een proefsleuvenonderzoek heeft als doel steekproefgewijs het terrein archeologisch te inventariseren en vanuit de resultaten van dit onderzoek beargumenteerde uitspraken te doen over het al dan niet overgaan tot een (partiële) vlakdekkende opgraving. Standaard wordt bij zulk vooronderzoek tussen de 10% en 12,5% van het terrein archeologisch geïnventariseerd. Normaliter worden de sleuven ingepland in een parallel patroon om zo tot een wetenschappelijk verantwoorde inschatting te komen over de archeologische aanwezigheid en de wetenschappelijke relevantie van de waargenomen fenomenen.

In het geval van “Menen – LAR Zuid”, waar in hoofdzaak klassieke sporenarcheologie tot het verwachtingspatroon behoort, is dit de aangewezen onderzoeksmethode en de logische volgende stap in het onderzoekstraject van het plangebied.

Op basis van de bekomen resultaten van het proefsleuvenonderzoek kan een degelijke inschatting gemaakt worden naar de aanwezige archaeologica en de impact van de geplande werken hierop. Wel moet, omwille van de mogelijke aanwezigheid van een colluviumpakket, rekening gehouden worden met diepe sleuven en mogelijk meerdere, relevante archeologische niveaus.

2.3.2 De aanwezigheid van een archeologische site

Het desktoponderzoek heeft tot geen argumenten aangebracht waardoor aangenomen kan worden dat het terrein vrij is van archeologische resten. De gekende archeologische indicatoren en het landschappelijk kader wijzen, integendeel, op een aanzienlijk potentieel van de planlocatie.

2.3.3 De waardering van de archeologische site

Niet van toepassing, cf. supra, punt 2.3.2

2.3.4 De impactbepaling

Niet van toepassing, cf. punt 2.3.2.

2.3.5 De bepaling van de maatregelen

Niet van toepassing, cf. 2.3.2.

2.4 Programma van Maatregelen

2.4.1 Aanleiding van het vooronderzoek

Cf. supra punt 1.1.6

2.4.2 Bepalen van de onderzoeksstrategie

De keuze voor een prospectie door middel van parallelle proefsleuven is afgetoetst aan de criteria opgenomen in artikel 5.3.

-mogelijk: Ongeacht eventueel aanwezige leidingen kan, eens de stockage teelaarde verwijderd is, het proefsleuvenonderzoek plaatsvinden. Er worden verder geen obstakels voorzien.

-nuttig: momenteel zijn geen argumenten om aan te nemen dat het terrein dermate verstoord is waardoor een prospectie niet zinvol zou zijn. Gezien het aanzienlijke potentieel is verder onderzoek noodzakelijk.

-schadelijk: een vooronderzoek door middel van proefsleuven is, gelet op de verwachting, de enige manier om een gedegen inschatting te maken naar de archeologische aanwezigheid op de planlocatie. De mate van spoorbewerking bij dit onderzoek blijft beperkt waardoor deze bewaard blijven voor eventueel vervolgonderzoek.

-noodzakelijk: aangezien de realisatie van een bufferbekken/blusvijver een vergaande ingreep in de bodem betekend over de gehele oppervlakte van het plangebied, moet uitgegaan worden van een

scenario waarbij in situ bewaring onmogelijk is. Hierdoor is een proefsleuvenonderzoek noodzakelijk, het vastgestelde archeologisch potentieel vormt hierbij een doorslaggevend argument.

2.4.3 Vraagstelling en onderzoeksdoelen

Doel van deze terreininventarisatie door middel van proefsleuven is een inschatting maken van het archeologisch potentieel binnen het projectgebied. Van belang hierbij is dat minstens volgende onderzoeksvragen beantwoord worden:

- wat zijn de waargenomen bodemhorizonten, beschrijving + duiding?
- in hoeverre is de bodemopbouw nog intact? Zijn er tekenen van erosie? Is er sprake van een grote mate van versterking?
- kunnen uitspraken gedaan worden over het al dan niet aanwezig zijn van (een) begraven bodem(s)?
- zijn er (nog) bodemsporen aanwezig? In welke mate zijn ze natuurlijk of antropogeen? Beschrijf.
- op welke niveau(s) manifesteren de sporen zich?
- wat is de bewaringstoestand van de sporen?
- kunnen de bodemkundige vaststellingen gerelateerd worden aan de eventuele afwezigheid van antropogene sporen?
- wat is de relatie tussen de bodem en het landschap?
- maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren, is er een ruimtelijk verband?
- kan op basis van het gerecupereerde materiaal een uitspraak gedaan worden over datering of fasering? Behoren de sporen tot één of meerdere periodes?
- kan op basis van de waargenomen archeologische fenomenen een uitspraak gedaan worden over de aard en omvang van de menselijke aanwezigheid?
- zijn er indicaties die wijzen op de inrichting van een erf of nederzetting?
- zijn er indicaties voor de inrichting van een funeraire ruimte?
- indien er sprake is van begravingen: wat is de omvang? Hoeveel niveaus? Geschatte aantal individuen?
- voor waardevolle vindplaats(en) die bedreigd worden door de geplande werkzaamheden: hoe kan deze bedreiging weggenomen of verminderd worden (maw is behoud in situ mogelijk)?
- voor bedreigde waardevolle vindplaatsen die niet in-situ bewaard kunnen blijven:
 - ° wat is de ruimtelijke afbakening (in X, Y en Z coördinaten) van de zone(s) voor vervolgonderzoek?
 - ° welke aspecten verdienen bijzondere aandacht?
 - ° welke vraagstellingen zijn voor het vervolgonderzoek relevant?

° zijn er voor de beantwoording van de vraagstelling(en) natuurwetenschappelijke onderzoeken nodig? Zo ja, welke types staalnames zijn hiervoor noodzakelijk en in welke hoeveelheid?

2.4.4 De resultaten van het vooronderzoek zonder ingreep in de bodem

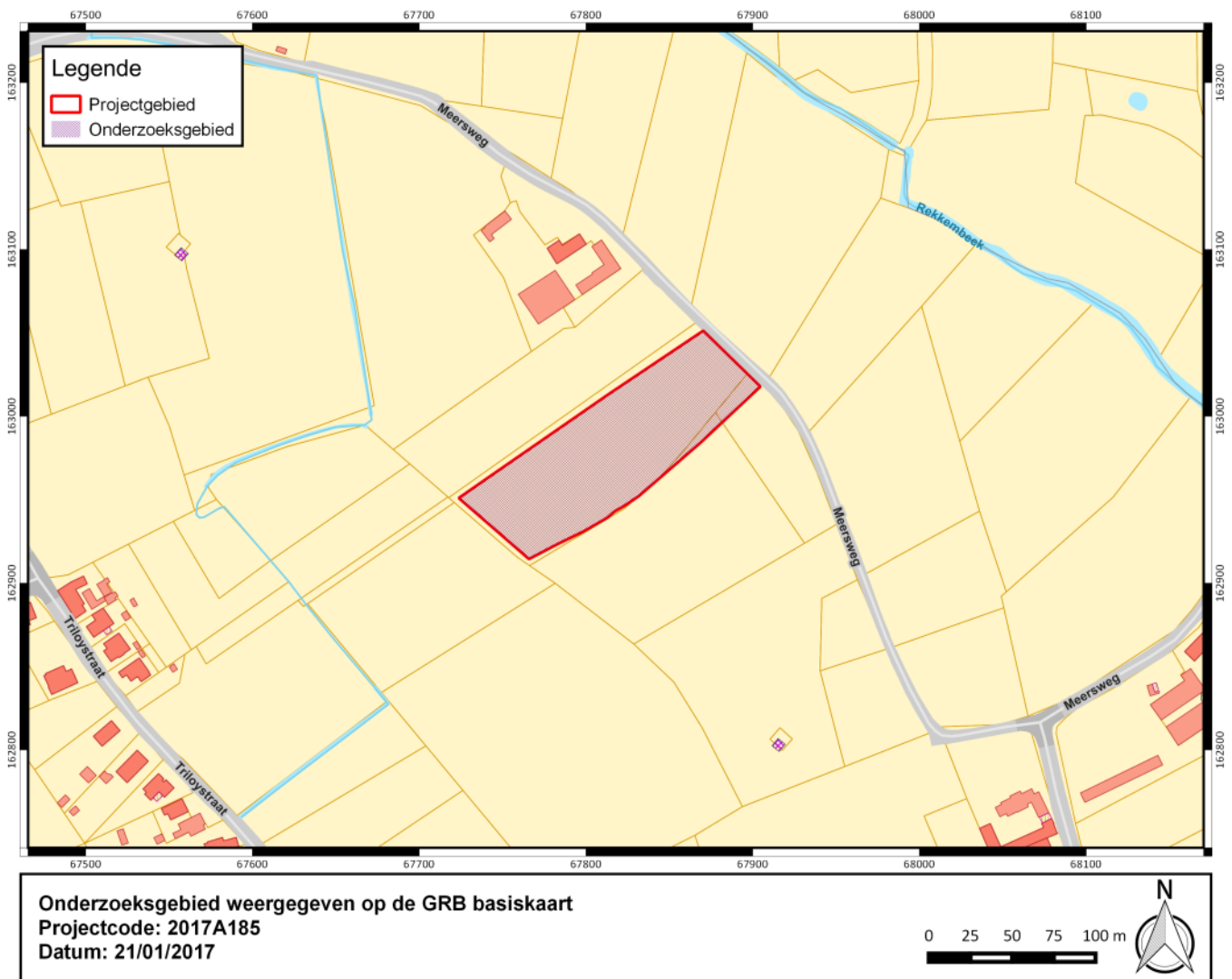
Tot op heden werd reeds een bureauonderzoek uitgevoerd (projectcode: 2017A185) en een landschappelijk booronderzoek (2017A379). De resultaten van het desktoponderzoek wijzen op een aanzienlijk archeologisch potentieel op de planlocatie (cf. verslag van resultaten). Gelet op de mogelijke aanwezigheid van colluvium bestaat de kans dat eventuele sporen zich manifesteren op verschillende niveaus. De aard van de geplande werken impliceert een verstoring van het bodemarchief over de gehele oppervlakte van de planlocatie.

2.4.5 Onderzoeksstrategie en –methode

Het bedreigde terrein van ca. 0,95ha dient integraal archeologisch geïnventariseerd te worden door middel van proefsleuven. Er kan niet van een in-situ bewaring uitgegaan worden.

De bodemkaart van Vlaanderen en het uitgevoerde landschappelijk booronderzoek wijzen op de mogelijke aanwezigheid van colluvium. De bodemkaart wijst op de aanwezigheid van baksteen en houtskool. Ook tijdens het booronderzoek werden houtskoolpartikels waargenomen.

Bijgevolg moet uitgegaan worden van een situatie waar de verticale stratigrafie mogelijk complexer kan zijn dan de standaard éénduidige bodemopbouw. De bodemkaart geeft echter aan dat het colluvium niet oud is (aanwezigheid van baksteen). Vermoedelijk is het archeologisch niet relevant.

Figuur 3: Onderzoeksgebied weergegeven op de GRB basiskaart (bron: Geopunt).

De methode van continue, parallelle proefsleuven moet worden toegepast. Deze is de meest kosten- en tijdsefficiënte manier van terreininventarisatie. Het proefsleuvenonderzoek dient een statistisch representatief deel van het terrein te inventariseren. Dit deel dient groot genoeg te zijn om eventuele resultaten te kunnen extrapoleren naar de rest van het bedreigde terrein dat wordt bedreigd.

De proefsleuven worden in een regelmatig parallel patroon aangelegd om zo een gedegen dekking van het terrein te verkrijgen.

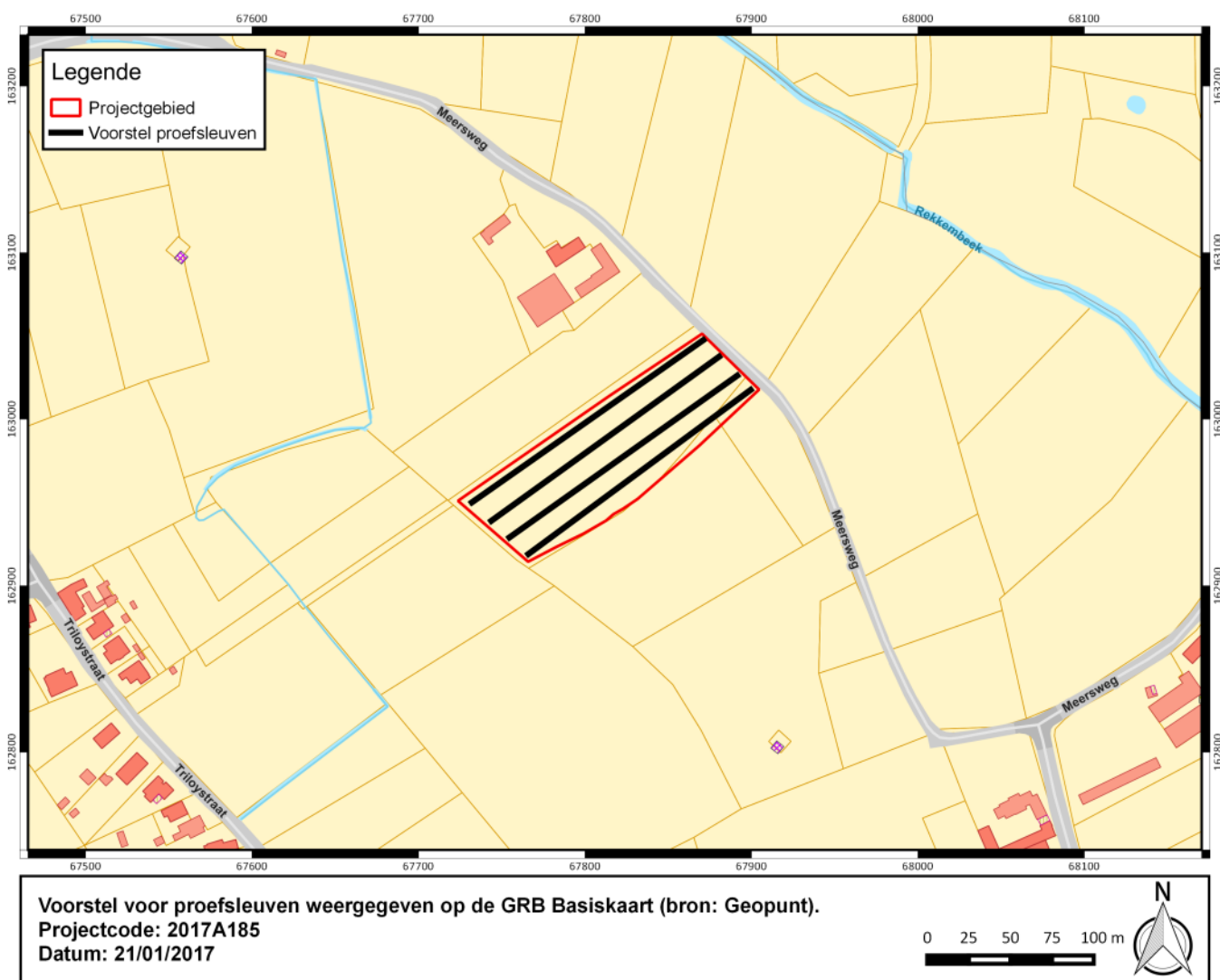
Tijdens het terreinwerk dient extra aandacht uit te gaan naar de bodemkundige situatie en de relatie met eventueel waargenomen archeologisch fenomenen.

Het proefsleuvenonderzoek wordt als succesvol beschouwd indien er een beargumenteerd antwoord op de onderzoeksvragen geformuleerd kan worden en het rapport wordt opgeleverd. Criteria die gehanteerd zullen worden om te bepalen in welke situaties bepaalde onderzoekshandelingen alsnog niet uitgevoerd moeten worden zijn hier niet van toepassing.

Indien tijdens het proefsleuvenonderzoek, tegen alle verwachtingen in, een steentijdsite wordt aangesneden moet de onderzoeksmethode aangepast worden. Alle vondsten worden ingemeten en voorgelegd aan een specialist, opdat een verdere waardering van de vindplaats uitgevoerd kan worden (d.i. waarderende boringen en aardkundige waarnemingen i.v.m. bewaringscondities). Hierbij wordt verwezen naar de bepalingen rond steentijdvindplaatsen en relevante onderzoeksmethodes conform de Code van Goede Praktijk.

2.4.6 Onderzoekstechnieken

Het onderzoeksgebied is ca. 0,95ha groot (=9500m²). De proefsleuven dienen 10% (=950m²) van de onderzoekbare oppervlakte te beslaan met bijkomend ca. 2,5% (=240m²) aan kijkvensters of dwars/volgsleuven waar relevant. Deze kijkvensters dienen voldoende groot te zijn om de onderzoeksvragen te kunnen beantwoorden.

Figuur 4: Voorstel voor proefsleuven weergegeven op de GRB basiskaart (bron: Geopunt).

Voor de grondwerken van start gaan bekomt de veldwerkleider de nodige leidingplannen, hetzij van de initiatiefnemer, hetzij via een KLIP-melding. Deze plannen dienen analoog of digitaal aanwezig te zijn gedurende de werken.

De maximale tussenafstand van de proefsleuven bedraagt 15m van as op as. De eigenlijke inplanting van de proefsleuven is vrij te bepalen door de veldwerkleider. Gelet op de landschappelijke situatie moeten de sleuven haaks op de aanwezige helling worden getrokken om zo een beter inzicht te verkrijgen in de mogelijk aanwezige colluviatieprocessen die een invloed kunnen gehad hebben op de aan- of afwezigheid van archeologisch relevante sporen. Dit impliceert een inplanting volgens ruwweg een zuidwest-noordoost-as.

Er kan niet afgeweken worden van de vooropgestelde dekingsgraad van minimaal 10%+2,5%.

De proefsleuven worden aangelegd door een rupskraan met platte bak. Deze graafmachine dient over voldoende vermogen te beschikken om een vlotte werking te garanderen (bv. Hitachi Zaxis 210). De

minimale breedte van de kraanbak bedraagt minimaal 2m. De sleuven worden laagsgewijs uitgegraven door de kraan, onder begeleiding van de veldwerkleider, tot op het archeologisch leesbaar niveau.

Gelet op de mogelijke aanwezigheid van colluvium dient eerst de aan- of afwezigheid van (relevante) sporen in het afgespoelde pakket gecontroleerd te worden, om vervolgens te zakken naar het archeologisch niveau onder het mogelijke colluviumpakket. Indien archeologisch relevante sporen aangesneden worden in de accumulatiehorizont dienen deze gevrijwaard te worden door de graafmachine.

Omwille van het mogelijke colluviumpakket moet rekening gehouden worden met relatief diepe proefsleuven en een aanzienlijk grondverzet. Indien de proefsleuven dieper dan 1,20m aangelegd worden, moet in trappen gewerkt worden. Enkel zo kan de fysieke integriteit van het uitvoerend personeel gegarandeerd worden.

Tijdens het onderzoek dienen profielkolommen aangelegd te worden. Standaard vormt 1 profiel per sleuf de gangbare norm. Gelet op de mogelijk complexere bodemopbouw en implicaties op archeologisch vlak is een dichtere spreiding van profielkolommen aangewezen. Daarom wordt aanbevolen een profielkolom aan te leggen per 40 lopende meter sleuf. Preferabel worden deze in een geschrinkt patroon aangelegd om zo een gedegen dekking inzake bodemkundige registratie te bekomen.

Deze profielkolommen worden door de aardkundige geïnterpreteerd. Deze profielkolommen hebben als doel de opeenvolging van de bodemlagen te registreren en variaties over het terrein waar te nemen. Ze worden aangelegd tot minstens 30 à 40cm in het ongeroerd sediment. Indien wenselijk worden deze profielputten onmiddellijk na registratie gedicht.

Indien het tijdens het terreinonderzoek nodig mocht blijken om een gefundeerd antwoord te geven op één of meerdere onderzoeksvragen kan altijd, in samenspraak met de aardkundige, geopteerd worden om een dieper bodemkundig transect aan te leggen haaks op de helling.

De grond moet gescheiden afgegraven en gestockeerd worden. Dit impliceert dat de teelaarde aan één zijde van de sleuf komt te liggen en de onderliggende bodemlagen aan de andere zijde. Na de terreininventarisatie dienen de sleuven weer aangevuld te worden conform de oorspronkelijke situatie.

Het proefsleuvenonderzoek, met name veldwerk, verwerking en rapportage dienen te voldoen aan de bepalingen in de Code van Goede Praktijk.

2.4.7 Eventuele afwijkingen van de CGP

Voor de prospectie met ingreep in de bodem worden geen situaties verwacht waarin afgeweken zal worden van de bepalingen in de Code van Goede Praktijk.

2.4.8 Noodzakelijke competenties van de uitvoerders

Het veldteam bestaat minimaal uit:

- een veldwerkleider onder begeleiding van een erkend archeoloog. Deze veldwerkleider voldoet aan de bepalingen in de Code van Goede Praktijk. Daarnaast beschikt hij/zij over aantoonbare ervaring met betrekking tot colluviale bodems.
- één assistent-archeoloog, voldoende aan de wettelijke bepalingen

- een aardkundige, conform de bepalingen in de Code van Goede Praktijk.

Conform de Code van Goede Praktijk artikel 9.3 ligt de beslissing tot natuurwetenschappelijke staalname bij de veldwerkleider, in overleg met de aardkundige en Onroerend Erfgoed waar relevant. In de opmaak van de raamprijs moet een stelpost natuurwetenschappelijk onderzoek voorzien worden die kan aangesproken worden indien nodig.

Voor de rapportage wordt minstens de veldwerkleider ingezet onder toezicht van de erkende archeoloog.

2.4.9 Raming inzake tijd en kosten

2.4.9.1 Schatting tijd:

-Graafmachine: 2 dagen aanleg + 1 dag dichten

-Veldteam: 2 dag veldwerkleider
2 dag assistent-archeoloog
2 dag RTS medewerker
0,5 dag aardkundige

-Verwerking: 4 dagen veldwerkleider
1 dag assistent archeoloog/RTS-medewerker
0,5 dag aardkundige

2.4.9.2 Schatting kosten:

De raming houdt rekening met de aanleg van diepe, getrapte sleuven en aanzienlijk grondverzet.

= 8720 euro excl. BTW (+ 10% NWO indien nodig)

2.4.10 Vondsten

Conservatie en overdracht van het ensemble gebeurt na afloop van het archeologisch proefsleuvenonderzoek conform de artikels 5.2.1, 5.2.2 en 5.2.3 van het Onroerend Erfgoeddecreet. Bij de start van het vooronderzoek met ingreep in de bodem worden door de erkende archeoloog, veldwerkleider en initiatiefnemer duidelijke afspraken gemaakt met betrekking tot de overdracht van het archeologisch ensemble. Hetzij bij de eigenaar, hetzij bij het erkende onroerend erfgoeddepot of andere bewaarder van het archeologisch archief. Na het beëindigen van de verwerking en het opleveren van de eindrapportage vindt de overdracht van het opgravingsarchief plaats. Indien een vervolgonderzoek noodzakelijk blijkt, dient het opgravingsarchief integraal overgedragen te worden aan de uitvoerder van dit vervolgonderzoek.

2.5 Conclusie

Op het terrein aan de Meersweg te Menen plant Global Estate Group de aanleg van een blusvijver/bufferbekken in het kader van de realisatie van bedrijventerrein LAR Zuid. Deze werken impliceren een verstoring over de gehele oppervlakte van het plangebied. Het bureauonderzoek wijst op een aanzienlijk archeologisch potentieel. Tevens is uit de raadpleging van het bronnenmateriaal en een

landschappelijk booronderzoek duidelijk geworden dat er zich mogelijk een colluviumpakket bevindt op het terrein.

Omwille van deze vaststelling is verder onderzoek, in de vorm van een proefsleuvenonderzoek, aanbevolen. Bij het aanleggen van de proefsleuven dient rekening gehouden te worden met een aanzienlijk grondverzet.

Deel 3: Bibliografie

Agentschap Onroerend Erfgoed 2016

AGIV

DOV Vlaanderen

Geoportaal

Geopunt